

Organize Sanayi Bölgeleri

3

Organize Sanayi Bölgesinin Tanımı Nedir?

Organize Sanayi Bölgeleri, sanayinin uygun görülen alanlarda yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmeleri ve geliştirilmeleri amacıyla, sınırları, tasdikli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleridir.

Organize sanayi bölgeleri kavramı dünyada 19. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkmış ve ilk olarak İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulamaya konulmuştur. Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri kurulması fikri ise diğer ülkelere göre daha yeni sayılabilir.

Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması ile aşağıdaki ihtiyaçlara cevap verilmiştir:

- Modern kent planlama gereksinimlerine bir sanayi alanının tahsis edilmiş ve böylece kentin tarihi ve kültürel özellikleri korunarak ve sanayi bölgeleri ile konut bölgeleri ayrılmıştır. İş kurulması ve üretim teşvik edilmiştir.
- Herbir fabrika başına düşen ayrı altyapı tesislerinin inşaat masrafları azalmıştır.
- Proje, modernleşmek için çaba gösteren küçük ve orta ölçekli girişimcilere bir teşvik olmuştur.

Bugün Sanayi Bölgelerinin kurulması, bir kararname ve düşük faizli kredi sağlayarak bu tür projelere destek veren Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir düzene sokulmuştur.

Türkiye ekonomisinde OSB'lerin işlevi nedir?

Türkiye'de makroekonomik istikrar tesis edilmeden önce firmaların yatırım yapmalarının önündeki en büyük engel ekonominin geleceğine ilişkin belirsizlik olmuştur. Bu istikrarsızlık ortamında iş yapmanın önündeki mikro engeller yeterince gündeme gelememiştir. Bugün makroekonomik istikrarın yakalanmasıyla, firmaların yatırım yapmalarının sağlanması, verimliliklerinin ve rekabet güçlerinin artırılması için ülkemizde iş yapmanın önündeki bir dizi engelin kaldırılması gerekmektedir.

Kaldırılmaları ekonomi politikamızın önceliği olması gereken bu engeller idari izinler, altyapı sorunları ve sanayi arsasına erişimde yaşanan sıkıntılar olarak sıralanabilir.

İş yapmanın önündeki bu engellerin kaldırılması uzun soluklu ve maliyetli bir reform sürecini gerektirmektedir. İdari yapıya ve altyapıya ilişkin reformların Türkiye'nin dört bir tarafında aynı etkinlikte hayata geçirilmesi her ne kadar ideal bir çözüm olsa da kısa ve orta vadede gerçekçi değildir. Oysa kısa ve orta vadede belirli coğrafi alanlar belirlenip, iş yapmanın önündeki engellerin buralarda kaldırılması mümkündür.

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) uygulaması Türkiye'de yıllardır bu işlevi yerine getirerek sanayi yatırımların yapılmasında ve işletmelerin verimliliklerinin artırılmasında kritik bir görevi üstlenmektedir. OSB'ler yıllardan beri iş yapmanın önündeki birçok engelin bulunduğu ülkemizde, bu engellerin görece olarak daha kolay aşılabildiği mikroklimalar işlevi görmektedirler. Türkiye'de ilk OSB'nin faaliyete geçtiği 1962 yılından bu yana 250'ye yakın OSB kurulmuştur. Bunların bazıları atıl durumda olup, ülkemizde şu anda faal durumda 70 civarında OSB bulunmaktadır.

OSB'lerin ekonomik gelişim sürecinde üç önemli işlevi bulunmaktadır. Birincisi, OSB'lerin kuruluşundaki asıl amaç olan sanayileşmenin yol açtığı olumsuz etkilerin üstesinden gelinmesi; çevreye duyarlı düzenli kentleşmenin sağlanmasıdır. İkincisi, üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan çok sayıdaki kamu hizmetinin girişimcilere ulaştırılabilmesidir. İmarı ve altyapı bağlantıları tamamlanmış arsaya erişim, izin ve ruhsatların verilmesi, altyapı hizmetlerinin nitelikli ve ucuz olarak sağlanması bu işlevin unsurları arasındadır. Üçüncüsü, benzer faaliyetlerde bulunan firmaların aynı coğrafi yerleşke içinde bulunması sonucu birbirleri üzerinde olumlu etki yaratmalarıdır. Kümelene yaklaşımıyla açıklanacak bu etki sonucu firmalar gerek birbirleri arasındaki işlem maliyetlerini düşürerek gerekse sinerji yaratarak bir arada olmak suretiyle verimliliklerini artırabilmektedirler.

2000 yılında çıkarılan OSB Kanunu ile OSB yönetimlerine önemli sayıda yetki devredilmiş ve Türkiye'deki OSB'lerin kapasitelerinin artırılmasına yönelik önemli bir adım atılmıştır. Bu yetkilerin arasında fabrika inşaatlarının projelendirilmesi, inşaat aşamasında verilen izin ve ruhsatlar ile altyapı hizmetlerinin (telekomünikasyon, elektrik, doğal gaz, su) dağıtılmasına ilişkin yetkiler yer almaktadır. OSB'lerin gelişimi ve OSB Kanunu'nun sağladığı yasal çerçevenin sonucu olarak, kurulduğu zaman kentleşme politikasının bir aracı olan OSB'ler (yukarıdaki birinci işlev) bugün diğer yönleriyle ülkemizde uygulanacak sanayi politikası için kritik bir araç haline gelmiştir. Dolayısıyla, bu işlevlerin etkin olarak yerine getirilmesi ve OSB'lerin sayılarının ve niteliklerinin artarak tüm ülke geneline yaygınlaştırılması Türkiye ekonomisinin önümüzdeki yıllardaki gelişimi için son derece önemlidir.

Gelişen teknoloji ve globalleşme süreci içerisinde firmaların dolayısıyla Organize Sanayi Bölgelerinin iletişim, tanıtım ve hizmet bazlı ihtiyaçları giderek artmaktadır.

FOR.ce Nedir?

FOR.ce, OSBÜK ve organize sanayi bölgelerinin yaptığı bütün işlerin elektronik ortama aktarılmasına ve bu ortamda yönetilmesine olanak sağlayacak dönüşüm projesidir. FOR.ce projesi sayesinde Türkiye'deki tüm organize sanayi bölgeleri üye firmalarına, firma müşterilerine ve bölge ziyaretçilerine online olarak özel hizmetler sunabilecektir.

Organize Sanayi Bölgesi Nasıl Kurulur?

Organize Sanayi Bölgesi; Valiliğin teklifi, Projenin yatırım programına alınması için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına teklif edilmesi, Yatırım programına alınan Organize Sanayi Bölgesinin kuruluş sorumluluğunu üstlenecek Müteşebbis Teşekkülün oluşturulması ile kurulur. Müteşebbis Teşekkül, Vali başkanlığında Özel İdareler, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları, Belediyeler, Sanayicilerin kendi aralarında kurdukları

dernek veya kooperatiflerden Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun bulduklarının bir araya gelmesiyle oluşur.

Organize Sanayi Bölgelerinde Uygulanan Teşvikler

Gelir Vergisi Stopajı

31.12.2008'e kadar OSB ve Endüstri Bölgelerindeki işyerleri için; Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, çalıştırdıkları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, % 100'ü verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden **terkin** edilir.
Diğer yerlerdeki işletmeler için; % 80

Sigorta Primi İşveren Payı

31.12.2008'e kadar OSB ve Endüstri Bölgelerindeki işyerleri için; Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, çalıştırdıkları işçiler için prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin % 100'ü hazinece karşılanır.
Diğer yerlerdeki işletmeler için % 80'i hazinece karşılanır

Enerji Desteği

31.12.2008'e kadar OSB ve Endüstri Bölgelerindeki işyerleri için; imalât sanayi, madencilik, hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, soğuk hava deposu, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanında faaliyete geçen, fiilen ve sürekli olarak asgari on işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin % 20'si Hazinece karşılanır. Bu orana ondan sonraki her bir işçi için 0,5 puan eklenir. Hazinece karşılanacak oran, organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu bulunan işletmeler için % 50'yi geçemez.
Diğer alanlarda kurulu bulunan işletmeler için % 40'ı geçemez.

Bedelsiz “Yatırım Yeri” Desteği

Kalkınmada öncelikli iller ile teşvik kanunu kapsamındaki illerde en az on kişilik istihdam öngören yatırımlara girişen gerçek veya tüzel kişilere;Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait arazi veya arsaların mülkiyeti bedelsiz olarak devredilebilir. Ancak, organize sanayi veya endüstri bölgelerinde yer alabilecek yatırımlar için bu bölgelerde tahsis edilecek boş parsel bulunmaması şartı aranır.

Taşınmaz üzerindeki kamuya ait bina ve müştemilatı, binalar için arsa payı hariç hesaplanan vergi değeri üzerinden devredilir.

Devir konusu arazi veya arsaların;

- İmar planı yoksa, öncelikle imar planları yapılır.
- Tapu kaydına, devir amaç ve koşullarına uyulması zorunluluğu olduğuna dair şerh konur .
- 5084 sayılı yasadaki şartlara uyulması kaydıyla (talep üzerine) şerh terkin edilir.
- Yatırımın yarısından fazlası tamamlanınca (talep üzerine) devredilen arazi ve arsanın rayiç bedeli tahsil edilerek şerh terkin edilir.

OSB ve Endüstri Bölgelerinde yer alabilecek yatırımlar için bu bölgelerde tahsis edilecek boş parsel bulunmaması şartı aranır.

Bedelsiz “Arsa” Desteği

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanan OSB'lerdeki tahsis edilmemiş parseller

- OSB yetkili organlarının karar alması halinde,

- Gerçek veya tüzel kişilere,
- Bedeli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından OSB'ye verilen krediden mahsup edilmek üzere bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş olan OSB'lerdeki tahsis edilmemiş parseller

- OSB yetkili organlarının karar alması halinde
- Bedeli OSB tüzel kişiliğine Hazinece ödenmek üzere bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Organize Sanayi Bölgelerine Tanınan Vergi Muafiyetleri

Emlak Vergisi

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(İnşaat bitim tarihini takip eden Bütçe yılından itibaren 5 yıl)

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf
(İnşaat bitim tarihini takip eden Bütçe yılından itibaren 5 yıl)

Atıksu Bedeli

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(Atıksu Arıtma Tesisi İşletenler)

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf Değil

Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(OSB'nin kendi binalarının tüketeceği elektrik için)

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf Değil

KDV

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(Arsa ve işyeri dışındaki teslimleri ve bölge dışındaki arsa ve işyeri teslimleri KDV'ye tabi)

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf Değil

Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İzni Harcı

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf

Kurumlar Vergisi

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(OSB'nin esas faaliyetleri dışındaki faaliyetleri nedeniyle elde edeceği gelirleri kurumlar vergisine tabidir)

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf Değil

Çevre Temizlik Vergisi

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf
(Belediye sınırları ve mücavir alan içinde bulunan ancak belediyeden katı atık toplama hizmetinden yararlanmayan OSB'ler)

Tevhid ve İfraz İşlem Harcı

Organize Sanayi Bölgesi Tüzel Kişiliği: Muaf

Organize Sanayi Bölgesinde Yer Alan İşletmeler: Muaf

OSB'lerde Ruhsat ve İzin Prosedürleri

